

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
галузь знань:	08 Право
спеціальність:	081 Право
освітньо-професійна програма	Право
вид дисципліни:	
факкультет:	

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

«31» серпня 2020 року, протокол № 11

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Кулачок-Тітова Л.В. - кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін;

Божко Л. В. - кандидат юридичних наук, старший

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол від « 26 » серпня 2020 року № 20

Завідувач кафедри
державно-правових дисциплін

Олександр ГОЛОВКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю 081 Право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Право»
доктор юридичних наук, професор

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2020 року № 11

Голова науково-методичної комісії

Ірина ПАХОМОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціальність 081 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка кваліфікованих фахівців, які мають високий рівень знань з правових та організаційних питань соціального забезпечення, вміють правильно застосовувати положення нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у сфері соціального забезпечення.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетенцій:

- здатність приймати рішення і здійснювати юридичні дії у повній відповідності до закону (ПК-4);
- здатність застосовувати нормативні правові акти, реалізовувати норми матеріального і процесуального права в професійній діяльності (ПК-5);
- здатність юридично правильно кваліфікувати факти і обставини (ПК-6);
- здатність правильно і повно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації (ПК-11);
- здатність тлумачити різноманітні правові акти, надавати кваліфіковані юридичні висновки і консультації у конкретних видах юридичної діяльності (ПК-13).

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4 год.
Самостійна робота	
86 год.	138 год.
У тому числі, індивідуальні завдання	
-	Контрольна робота
-	Індивідуальна робота

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти таких результатів навчання:

- в межах формування компетенцій ПК-4:

знати: норми чинного законодавства у сфері соціального забезпечення; організаційно-правові засади системи соціального забезпечення громадян; державні соціальні стандарти щодо

надання пенсій, допомог та інших видів соціального забезпечення.

вміти: самостійно аналізувати норми чинного законодавства у сфері соціального забезпечення; тлумачити чинне законодавство спрямоване на правове регулювання соціального забезпечення;

володіти: навичками прийняття обґрунтованих правових рішень, у відповідності з нормами чинного законодавства.

- в межах формування компетенції ПК-5:

знати: поняття, види та форми соціального забезпечення, їх характеристики, завдання та напрями реформування; структуру, повноваження та обов'язки державних органів, що здійснюють соціальне забезпечення;

вміти: застосовувати на практиці, узагальнювати і аналізувати нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення; приймати виважені рішення відповідно до норм чинного законодавства.

володіти: юридичною термінологією; навичками роботи з правовими актами; навичками аналізу юридичних фактів та правових норм, що є об'єктом професійної діяльності.

- в межах формування компетенції ПК-6:

знати: сутність і зміст основних теоретичних положень права соціального забезпечення; підстави виникнення, зміни та припинення відносин у сфері соціального забезпечення; зміст правовідносин, що становлять предмет права соціального забезпечення, особливості правового статусу сторін таких правовідносин;

вміти: надавати необхідні роз'яснення з питань соціального забезпечення; аналізувати юридичні факти; розглядати та вирішувати проблемні ситуації, пов'язані з соціальним забезпеченням громадян;

володіти: навичками аналізу та вирішення проблемних ситуацій, пов'язаних з соціальним забезпеченням громадян.

- в межах формування компетенції ПК-11:

знати: основні нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері соціального забезпечення; особливості оформлення різноманітних юридичних документів для отримання соціальних послуг, пільг та ін.

вміти: правильно тлумачити і застосовувати норми необхідних нормативно-правових актів на практиці при вирішенні казусних конкретних життєвих ситуацій; надавати необхідні роз'яснення з питань соціального забезпечення;

володіти: навичками складання документів правового характеру, надавати правові висновки та консультації в конкретних життєвих ситуаціях.

- в межах формування компетенції ПК-13:

знати: механізм правового регулювання відносин у сфері права соціального забезпечення; порядок вирішення спорів, що виникають між суб'єктами права соціального забезпечення;

вміти: ефективно використовувати положення нормативно-правових актів з питань соціального забезпечення; орієнтуватись в змінах та доповненнях до законодавства права соціального забезпечення України, яке знаходиться у стані реформування;

володіти: навичками приймати правові рішення і здійснювати юридичні дії у точній відповідності із чинним законодавством; готувати позови, відзив, обґрунтування та інші процесуальні документи, необхідні для судового розгляду з питань соціального захисту громадян.

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина права соціального забезпечення

Тема 1. Право соціального забезпечення як інструмент соціальної політики правової держав

Право соціального забезпечення України - одна з провідних галузей національної системи права. Правове регулювання відносин щодо соціального забезпечення в сучасних умовах, поява нових організаційно-правових форм та соціальних інститутів, формування недержавної системи соціального забезпечення. Соціальне забезпечення: поняття, функції.

Соціально-забезпечувальні відносини та їх види в Україні. Відносини, що тісно пов'язані з соціально-забезпечувальними відносинами; процедурні, процесуальні, соціально-страхові.

Поняття та предмет права соціального забезпечення. Метод права соціального забезпечення.

Система права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення.

Правова держава. Соціальна держава: поняття та загальна характеристика. Моделі соціальної політики у світі.

Тема 2. Принципи і джерела права соціального забезпечення

Принципи права соціального забезпечення. Поширення права соціального забезпечення на всіх громадян незалежно від громадянства, форми та виду суспільно-корисної діяльності. Здійснення забезпечення на рівні не нижче встановлених у державі соціальних стандартів. Здійснення забезпечення у випадку настання соціального ризику. Універсальність соціального забезпечення. Державна гарантованість права на соціальне забезпечення. Принцип справедливості та неупередженості. Принцип поєднання солідарної та індивідуальної відповідальності. Диференціація умов та обсягів соціального забезпечення. Принцип ефективності. Адресний характер соціального забезпечення.

Джерела права соціального забезпечення України: загальна характеристика. Нормативно-правові акти: закони, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти міністерств і відомств та органів місцевого самоврядування. Нормативно-правові договори: міжнародні договори. Генеральні, галузеві та регіональні угоди та колективні договори. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії у сфері права соціального забезпечення. Мета та принципи встановлення державних соціальних нормативів та гарантії. Прожитковий мінімум - базовий соціальний стандарт.

Тема 3. Правовідносини з соціального забезпечення

Поняття та види соціально-забезпечувальних правовідносин. Видове різноманіття правовідносин у сфері соціального забезпечення. Розподільчий характер соціально-забезпечувальних правовідносин. Персоніфікація.

Матеріальні та процедурні правовідносини.

Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Громадяни як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: а) загальні; б) спеціальні.

Правоздатність та дієздатність фізичних осіб. Уповноважені державою органи та організації як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: а) державні органи; б) соціальні фонди; в) інші державні організації, підприємства та установи. Правова природа страхових соціальних фондів. Територіальні центри. МСЕК.

Об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: а) пенсії; б) допомоги; в) соціальне обслуговування; г) соціальні пільги. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин.

Юридичні факти, які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення соціально-забезпечувальних правовідносин. Обставини та дії. Трудовий стаж. Поняття, ознаки та види стажу, як умови виникнення права на соціальне забезпечення. Кількісні та якісні характеристики трудового стажу. Загальний трудовий стаж. Періоди, що зараховуються до стажу роботи. Час перебування та інвалідності. Спеціальний трудовий стаж. Вислуга років та порядок її обчислення. Юридичне значення спеціального трудового стажу.

Страховий стаж: поняття та значення. Особливості обчислення та підтвердження страхового стажу з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 4. Соціальні ризики.

Поняття та правові ознаки соціального ризику. Ознаки соціального ризику як інституту права соціального забезпечення. Класифікація соціальних ризиків: за критерієм організаційно-правової форми соціального забезпечення та за змістом.

Непрацездатність як соціальний ризик. Види непрацездатності. Об'єктивно-фізіологічна та об'єктивно-юридична непрацездатність (реальна та презюмована). Юридичні факти, що зумовлюють постійну непрацездатність. Пенсійний вік. Поняття, ознаки та причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. Групи інвалідності.

Поняття та порядок розслідування нещасного випадку на виробництві. Поняття та порядок підтвердження та розслідування професійного захворювання. Загальне захворювання.

Поняття, порядок встановлення та підтвердження тимчасової втрати працездатності.

Юридичні факти, що зумовлюють тимчасову непрацездатність громадянина. Листок непрацездатності.

Поняття безробіття (часткового безробіття). Порядок визнання громадянина безробітним. Повноваження державної служби зайнятості.

Втрата годувальника як соціальний ризик. Непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника.

Поняття, критерії та порядок підтвердження малозабезпеченості. Середньомісячний сукупний дохід сім'ї. Співвідношення з бідністю. Межа бідності.

Тема 5. Види соціального забезпечення в Україні

Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади. Відмінність соціального страхування від цивільно-правового договору страхування. Поняття страховиків та страхувальників. Страховий випадок як об'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Організація пенсійного страхування в Україні. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування". Організація обов'язкового соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття".

Відповідальність платників обов'язкових страхових внесків за ухилення від реєстрації і сплати внесків.

Асигнування з бюджету як організаційно-правова форма соціального забезпечення.

Недержавні організаційно-правові форми соціального забезпечення.

Розділ 2. Окремі види соціального забезпечення

Тема 6. Пенсійне забезпечення в Україні

Поняття, види та ознаки страхових пенсій. Пенсія за віком: загальна характеристика. Умови призначення пенсії за віком. Пільгові підстави на пенсію за віком.

Пенсії в разі інвалідності: а) внаслідок нещасного випадку, інших випадків трудового каліцтва чи професійного захворювання; б) внаслідок загального захворювання. Розміри пенсії в разі інвалідності. Надбавки на догляд.

Пенсії в разі втрати годувальника. Порядок їх призначення і виплати. Особи, що мають право на призначення такої пенсії.

Порядок призначення та виплати пенсій. Пенсійний фонд України.

Правове регулювання надання пенсій за особливі заслуги перед Україною.

Тема 7. Соціальні допомоги

Правові ознаки та види страхових допомог. Підстави для надання допомоги в разі тимчасової непрацездатності. Розміри допомоги у разі тимчасової непрацездатності. Допомога у зв'язку із вагітністю та пологами.

Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком і професійним захворюванням. Моральна (немайнова) шкода, заподіяна умовами виробництва. Страхова допомога на поховання. Право на допомоги на поховання за рахунок коштів соціальних страхових фондів. Джерела виплати та розмір. Допомоги у зв'язку з безробіттям: види, підстави і розміри. Умови надання допомоги у разі часткового безробіття. Порядок призначення і виплати страхових допомог.

Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. Органи, що призначають державні допомоги. Джерела виплат.

Допомоги малозабезпеченим сім'ям. Особи, які мають право на цей вид допомоги, розмір допомоги та строк, на який вона призначається. Відмова у наданні допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Надбавка на догляд за інвалідом з дитинства I групи; надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 16 років. Порядок призначення та виплати допомог та надбавок. Допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, котрий за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним.

Допомога на поховання як вид державної соціальної допомоги.

Державні допомоги сім'ям з дітьми: допомога в разі вагітності та пологів; одноразова допомога при народженні дитини; допомога у зв'язку із усиновленням; допомога по догляду за дитиною; допомога на дітей, які перебувають під опікою і піклуванням; допомога самотніми матерями.

Порядок призначення та виплати державних соціальних допомог.

Тема 8. Соціальні послуги

Міжнародні акти, що містять соціальні нормативи й стандарти щодо забезпечення соціальних прав людини, у тому числі права на соціальні послуги.

Норми Конституції України, на яких базується право на соціальні послуги. Закони України, що забезпечують правове регулювання системи соціальних послуг. Закон України «Про соціальні послуги».

Соціальні служби в Україні. Форми і види соціальних послуг. Безкоштовні та платні соціальні послуги - суб'єкти та підстави надання. Права і обов'язки надавачів та отримувачів соціальних послуг. Волонтерська діяльність в сфері соціальних послуг.

Законодавство, що містить норми про соціальний захист літніх осіб.

Правове забезпечення соціального обслуговування інвалідів. Матеріальне, соціально-побутове й медичне забезпечення інвалідів. Реабілітаційні установи медичної, медико-соціальної, соціальної, психолого-педагогічної, фізичної, професійної, трудової і фізкультурно-спортивної реабілітації.

Законодавство, що містить норми щодо соціальної роботи з дітьми. Соціальний супровід. Соціальні установи для дітей та молоді: центр соціально-психологічної допомоги; консультаційні пункти центру соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді в пологових стаціонарах, жіночих консультаціях і будинках дитини; будинок нічного перебування; центр реінтеграції; соціальний готель; притулок для неповнолітніх служби у справах дітей; центр соціально-психологічної реабілітації дітей.

Закон «Про соціальну адаптацію осіб, що відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк». Соціальний патронаж. Центр соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі та соціальні послуги, які ним надаються.

Соціальні послуги, що надаються за рахунок соціальних страхових фондів. Субсидії на житлово-комунальні послуги. Поняття та правові ознаки субсидій. Умови та строки призначення субсидії на житлово-комунальні послуги. Сукупний дохід сім'ї.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб.	інд.	с.р.		Л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальна частина права соціального забезпечення.												
Тема 1. Поняття та предмет права соціального забезпечення	20	4	4			12	20	1				19
Тема 2. Принципи і джерела права соціального забезпечення	20	4	4			12	20	1				19

Тема 3. Правовідносини з соціального забезпечення	20	4	4			12	20	1				19
Тема 4. Соціальні ризики.	20	4	4			12	20	1				19
Тема 5. Види соціального забезпечення в Україні	20	4	4			12	20	1	1			18
Разом за розділом 1	100	20	20			60	100	5	1			94
Розділ 2. Окремі види соціального забезпечення												
Тема 6. Пенсійне забезпечення в Україні	18	4	4			10	18	1	1			16
Тема 7. Соціальні допомоги	16	4	4			8	16	1	1			14
Тема 8. Соціальні послуги	16	4	4			8	14	1	1			14
Разом за розділом 2	50	12	12			26	50	3	3			44
Усього годин	150	32	32			86	120	8	4			138

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Поняття та предмет права соціального забезпечення	4	
2	Принципи і джерела права соціального забезпечення	4	
3	Правовідносини з соціального забезпечення	4	
4	Соціальні ризики	4	
5	Види соціального забезпечення в Україні	4	1
6	Пенсійне забезпечення в Україні	4	1
7	Соціальні допомоги	4	1
8	Соціальні послуги	4	1
	Разом	32	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми (види, зміст самостійної роботи)	Кількість годин за формами навчання	
		денна	заочна
1.	Право соціального забезпечення та правова держава. Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси). Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	12	19
2.	<i>Принципи і джерела права соціального забезпечення</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси). Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	12	19
3.	<i>Правовідносини з соціального забезпечення</i> Вивчення теоретичного матеріалу (підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси). Вивчення видів та структури, змісту правовідносин. Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	12	19
4.	<i>Соціальні ризики</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси), національного законодавства та нормативних актів ООН, МОП Ради Європи та ЄС, які містять перелік сучасних соціальних ризиків. Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	12	19
5.	<i>Види соціального забезпечення в Україні</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси), національного законодавства та нормативних актів ООН, МОП Ради Європи та ЄС. Ретроспектива розвитку соціального забезпечення в Україні. Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	12	18

6.	<i>Пенсійне забезпечення в Україні</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси) та нормативних актів ООН, МОП Ради Європи та ЄС. Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем з питань змін пенсійного забезпечення в історичному аспекті, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	10	16
7.	<i>Соціальні допомоги</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси) національного законодавства та нормативних актів ООН, МОП Ради Європи та ЄС. Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді щодо різних видів страхових та не страхових допомог (за погодженням з викладачем), підготовка до контрольної роботи та екзамену.	8	14
8.	<i>Соціальні послуги</i> Вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій, підручники, монографії, наукові публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси) та національного законодавства (Закон України «Про соціальні послуги» та прийняті відповідно до нього підзаконні нормативні акти, які визначають правовий статус суб'єктів, які надають соціальні послуги, положення про соціальні установи тощо). Підготовка до семінарських занять, цільові доповіді за погодженням з викладачем, підготовка до контрольної роботи та екзамену.	8	14
	<i>Разом</i>	86	138

6. Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання передбачені робочою програмою навчальної дисципліни для **студентів очної та заочної форм навчання**.

Індивідуальне завдання за своєю суттю представляє собою дослідницько-аналітичну, творчу роботу, за формою - має відповідати усім вимогам, які висуваються до реферату та виступає необхідною умовою допуску студента до складання екзамену з дисципліни.

Вимоги до структури та оформлення індивідуального завдання (реферату):

- мати титульний аркуш із зазначенням усіх необхідних даних
- план або зміст роботи, який відображатиме структуру роботи, складовими якої є вступ, розділи роботи, висновки та список використаних джерел
- вступ до роботи має заключати зазначення актуальності теми; вчених, які досліджували проблематику, цілі контрольної роботи
- основний матеріал роботи має бути розташований по розділах
- обов'язкове використання посилань на літературу в ході викладення основного змісту роботи
- висновки мають відображати зміст основного матеріалу роботи та у повній мірі розкривати тему роботи.

Тему індивідуального завдання (реферату) з проблематики дисципліни студент обирає за власним бажанням з переліку тем, наведених нижче. Належне виконання студентом індивідуального завдання та його захист виступає передумовою допуску до складання екзамену з дисципліни. Ця робота виконується в ході самостійної роботи студента, з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Вона сприяє поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню у нього вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Терміни видачі, виконання і захисту індивідуального завдання визначаються науково-педагогічним працівником.

Рекомендовані теми індивідуального завдання (реферату) з дисципліни:

1. Виникнення та розвиток права соціального забезпечення в Україні.
2. Особливості класифікації джерел права соціального забезпечення.
3. Система права соціального забезпечення.
4. Міжнародні договори України як джерела права соціального забезпечення.
5. Процедурні правовідносини у праві соціального забезпечення.
6. Соціально-страхові правовідносини та їх зміст.
7. Державні органи як суб'єкти права соціального забезпечення.
8. Поняття та підстави визнання особи безробітною (частково безробітною).
9. Втрата годувальника як соціальний ризик.
10. Малозабезпеченість як соціальний ризик.
11. Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.
12. Страхові випадки у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
13. Організація пенсійного страхування в Україні.
14. Організація загальнообов'язкового соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
15. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
16. Правове регулювання пенсійного забезпечення по інвалідності.
17. Види довічних пенсій в накопичувальній пенсійній системі.
18. Загальні умови призначення пенсій в недержавній пенсійній системі.
19. Договір страхування довічної пенсії.
20. Субсидії на житлово-комунальні послуги.
21. Порядок надання державної соціальної допомоги малозабезпеченій особі яка здійснює догляд за інвалідом.
22. Страхові послуги у зв'язку з втратою працездатності.
23. Соціальне обслуговування дітей.
24. Соціальна реабілітація інвалідів.

7. Методи контролю

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквіуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях також творчих завдань при дистанційному вивченні дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни «Право соціального забезпечення» проводиться у формі семестрового екзамену. Студента допускають до семестрового контролю за умови

виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни. Екзамен складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою або комбінованим тестуванням в дистанційних системах Moodle та Classroom. Викладач повинен ознайомити студентів зі змістом екзаменаційних питань, зразком екзаменаційного білету на початку вивчення навчальної дисципліни. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни Право соціального забезпечення та балів, набраних при складанні семестрового екзамену. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни Право соціального забезпечення, складає 100.

Перелік питань для підготовки до складання підсумкового контролю з Права соціального забезпечення.

1. Поняття соціального забезпечення та його місце в системі соціального захисту.
2. Поняття та предмет права соціального забезпечення.
3. Метод права соціального забезпечення.
4. Системи права соціального забезпечення.
5. Функції права соціального забезпечення.
6. Принципи права соціального забезпечення.
7. Джерела права соціального забезпечення України: загальна характеристика.
8. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії у сфері права соціального забезпечення.
9. Поняття та види правовідносин у праві соціального забезпечення.
10. Суб'єкти правовідносин у праві соціального забезпечення.
11. Громадяни як суб'єкти правовідносин у праві соціального забезпечення.
12. Уповноважені державою органи та організації як суб'єкти правовідносин у праві соціального забезпечення.
13. Об'єкти правовідносин у праві соціального забезпечення.
14. Зміст правовідносин у сфері права соціального забезпечення.
15. Юридичні факти які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення правовідносин у праві соціального забезпечення.
16. Поняття, ознаки, та види стажу у праві соціального забезпечення.
17. Поняття та правові ознаки соціального ризику.
18. Непрацездатність як соціальний ризик. Види непрацездатності.
19. Поняття, ознаки та причини інвалідності.
20. Порядок розслідування нещасного випадку на виробництві.
21. Втрата годувальника, як соціальний ризик.
22. Порядок визнання громадян безробітними.
23. Поняття, критерії та порядок підтвердження малозабезпеченості.
24. Поняття, порядок підтвердження тимчасової втрати працездатності.
25. Поняття соціального страхування. Його види та організаційні засади.
26. Відмінність соціального страхування від цивільно-правового договору страхування.
27. Організація пенсійного страхування в Україні.
28. Обов'язкове державне страхування у зв'язку тимчасовою непрацездатністю.
29. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
30. Поняття види та ознаки страхових пенсій.
31. Пенсії за віком: загальна характеристика.
32. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

33. Пенсії по інвалідності: загальна характеристика.
34. Пенсії у зв'язку з втратою годувальника: загальна характеристика.
35. Порядок призначення та виплати пенсії в солідарній пенсійній системі.
36. Види довічних пенсій в накопичувальній пенсійній системі.
37. Порядок отримання одноразової виплати з Накопичувального фонду.
38. Пенсійний контракт.
39. Поняття та правові ознаки спеціальних пенсій.
40. Пенсійне забезпечення державних службовців.
41. Пенсійне забезпечення наукових та науково-педагогічних працівників.
42. Пенсійне забезпечення суддів і службових осіб органів прокуратури.
43. Правове регулювання пенсій за особливі заслуги перед Україною.
44. Поняття і види страхових допомог.
45. Підстави та умова надання допомоги по безробіттю застрахованим громадянам.

7. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Реферат	Разом		
Т 1-5	Т 6-8					
20	10	10	20	60	40	100

Т1, Т2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання семінарських занять

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- обізнаність з основною та додатковою літературою, а також із сучасною вітчизняною і зарубіжною літературою з питань, що розглядаються;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу, уміння захищати свою позицію, здійснювати узагальнення отриманої інформації.

Надана відповідь на практичних заняттях оцінюються за шкалою від 0 до 2 балів, де:

2 балів – вичерпна та повна відповідь;

1 бал – відповідь правильна та містить усю необхідну інформацію, логічно побудована, але є неточності та/або упущення;

0 – відповідь неправильна або відсутня.

Індивідуальна робота (реферат) оцінюється за встановленими в таблиці критеріями.

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Студент цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.

7	Студент розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доводами.
4	Студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0	Студент не в змозі розкрити всебічно зміст обраної тематики, або в роботі допущені суттєві помилки, плагіат. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити власних висновків.

10 балів за створену до індивідуальної роботи презентацію, де:

10 балів – відповідь повна, логічна, аналітична, із наявністю самостійних думок і висновків, у ній врахована дискурсивність і проблематичність поставленого питання;

8-9 балів – відповідь повна, логічна, аналітична, у ній врахована дискурсивність і проблематичність поставленого питання.

6-7 балів – відповідь повна, логічна, аналітична;

4-5 балів – у відповіді належним чином продемонстроване знання основних аспектів проблеми;

3-4 бали – відповідь переважно вірна, демонструє знайомство з навчальною літературою;

1-2 бали – відповідь поверхова, показує загальне уявлення студента про поставлену проблематику.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Максимальна кількість балів, які студент може отримати протягом навчального семестру на практичних заняттях з навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» - 60, за рахунок усних та письмових відповідей на семінарських заняттях (до 2 балів за повну відповідь на поставлене питання та в сумі не більше 30 балів), написання контрольної роботи (до 10 балів). Написання, виступ з рефератом, створення презентації до нього оцінюється (до 20 балів). Додаткові бали (від 1 до 5) студенти можуть здобути в результаті підготовки та виступу із доповіддю актуальної проблеми пропущеної теми на семінарському занятті.

Для допуску до складання підсумкового контролю студент має набрати не менше 15 балів.

9. Рекомендована література та нормативні акти

9.1. Нормативні акти:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
 2. Кодекс законів про працю України: станом на 1 вересня 2017 р. Постанови Пленуму Верховного Суду України з питань трудового права. -Х.: Право. 2017. - 160с.
 3. Науково-практичний коментар законодавства України про працю / 15-е вид., допов. та переробл. / Відп. ред. Ротань І.І., Зуб І.В., Сонін О.С. - К., Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2013-684с.
 4. Законодавство України про працю: збірник офіційних текстів законів станом на 10 квітня 2012 -К.: «Центр учбової літератури», 2012. - 488.
 5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - №46- 47. - Ст. 403.
 6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 22. — Ст. 171.
 7. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 3. — Ст. 10.
- 09.07.2003
8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 49-51.
 9. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від № 1057-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 47-48.
 10. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01.06.2000 № 1767-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 35.
 11. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 21.— Ст. 252.
 12. Про статус та соціальний захист громадян які постраждали внаслідок Чорнобильської катастроф: Закон України від 28.02.1991 № 796—XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 16.— Ст. 200.
 13. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII // Відомості Верховної Ради України. 1991. —№ 15. —Ст. 190.
 14. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 № 2262-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 29. — Ст. 399.
 15. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01. 06.2000 № 1768-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 35. — Ст. 290.
 16. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. —№ 1. —Ст. 2
 17. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580 №УІІ. (<http://www.golos.com.ua/article/257729>)
 18. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993 № 2998- XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. —№ 16. —Ст. 167.
 19. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 2. — Ст. 4.
 20. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 № 3668-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 12-13. - Ст. 82.
 21. Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України: Закон України від 28.12.2014 № 76-УІІІ // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 6. - Ст. 40.
 22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення : Закон України від 02.03.2015 № 213-УІІІ // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 22. - Ст. 145.
 23. Про внесення зміни до статті 164 Податкового кодексу України щодо оподаткування пенсій інвалідів війни та деяких інших категорій осіб [Текст]: закон України від 17.07.2015 № 653-УІІІ.

24. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року. // Відомості Верховної Ради - 2013, № 24, ст.243) №5067-УІ (поточна редакція — Редакція від 10.07.2015, <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>)
25. Закон України "Про Національну поліцію" від 2 липня 2015 року № 580 №УІІ. (<http://www.golos.com.ua/article/257729>)
26. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 18.01.2001 № 2240- ІІІ Відомості Верховної Ради - 2015, № 11, ст.75
27. Про матеріальне забезпечення за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності з 01.01.2016 фізичних осіб - підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність: Лист Міністерства соціальної політики України від 12.03.2016 р. N 72/18/99-16
<http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/ministry-of-labor-and-social-policy/7456-72.1Дт1>
28. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» від 01.06.2000 № 1768-ІІІ та Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, затверджений Постановою КМУ від 24.02.2003 № 250 (із змінами та доповненнями).
29. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21.11.1992 № 2811-ХІІ та Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми, затверджений Постановою КМУ від 27.12.2001 № 1751 із змінами та доповненнями.
30. Порядок призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, затверджений Постановою КМУ від 22.02.2006 № 189.
31. Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» від 16.11.2000 № 2109-ІІІ.
32. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства охорони здоров'я України від 30.04.2002 № 226/293/169 «Про затвердження Порядку надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам»
33. Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» від 18.05.2004 № 1727-ІV та Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам і державної соціальної допомоги на догляд, затверджений Постановою КМУ від 02.04.2005 № 261.

9.2. Література:

Базова:

1. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник За заг. ред. П.Д. Пилипенка. - Вид. 3-є, змін. і доп. - К.: Істина, 2012. - 232с.
2. Право соціального забезпечення: навч. посіб./ О.В. Москаленко. - Х:Юрайт, 2017.- 164с.
3. Право соціального забезпечення України: підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів, нац. ун-т ім. Івана Франка. - 4-те вид., перероб. і допов. - Київ : Ін Юре, 2014.-476 с.
4. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / Т. А. Занфірова, М. І. Іншин, С. М. Прилипко та ін.; за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенка. - 2-ге вид. перероб. і доповн. - Х. : ФІНІ, 2012. - 640 с.
5. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / [О. М. Ярошенко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 4-те вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2015.-455 с.
6. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник / за заг. ред. П.Д. Пилипенка. - Вид. 3-є, змін. і доп. - К. : Істина, 2012. - 232 с.

Допоміжна:

7. Колеснік Т.В. Пенсійна реформа в Україні правові аспекти // Актуальні проблеми права: теорія та практика : зб. наук. пр. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. -№ 21. - С. 212-

219.

8. Колеснік Т.В. Щодо підстав диференціації пенсійного забезпечення громадян // Науковий журнал «Право і суспільство». - 2012, №1, Дніпропетровськ. - С. 120-126.
9. Колеснік Т.В. Сучасні перспективи розвитку законодавства про пенсійне забезпечення Актуальні проблеми права: теорія та практика: зб. наук. пр. - Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - № 23. - С. 258-268.
10. Колотік А.С. Реалізація права на пенсійне забезпечення в Україні // Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. нац ун-т внутр. справ, -Х. 2011. - С. 129-132.
11. Сільченко С.О. Деякі тривожні тенденції правового регулювання соціального страхування // Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. Нац. ун-т внутр. справ, -Х. 2011. - С. 75-79.
12. Синчук С.М. Про необхідність правового обґрунтування розподільного характеру відносин соціального забезпечення // Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. Нац. ун-т внутр. справ, -Х. 2011. - С. 72-75.
13. Чепела С.П. Пенсійна реформа в дії // Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. нац ун-т внутр. справ, -Х. 2011.-С. 334-339.
14. Чепела С.П. Пенсійне забезпечення осіб начальницького складу органів внутрішніх справ України: сучасний стан, проблеми та перспективи. // Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення: Матеріали III В всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. нац ун-т внутр. справ. 2014,- С. 319-323.
15. Чікань М.В. Державна політика у сфері соціального захисту громадян похилого віку: актуальні питання// Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. Нац. ун-т внутр. справ,-Х. 2011. - С. 161-164.
16. Шумило М.М. Правове регулювання розміру пенсії за віком в Україні та Франції // Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Харк. Нац. ун-т внутр. справ, -Х. 2011. - С. 173-175.
17. Актуальні проблеми теорії трудового права та права соціального забезпечення: монографія / [Чанишева Г. І. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Г. І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». - Одеса : Фенікс, 2015. - 328 с.
18. Андріїв В. В. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект / В. В. Андріїв, О. В. Москаленко, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. - Х.: ФІНІ, 2011. - 280 с.
19. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навч. посібник / М.Д. Бойко. - 4-е вид., доп. та перероб. - Київ: Атіка, 2007. - 400 с.
20. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 663 с.
21. Вишновецька С. В. Право соціального забезпечення України: навч.-метод. посіб. / С. В. Вишновецька, І. В. Новосельська ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - К. : Вид. дім «Персонал», 2009. - 320 с.
22. Коробенко Н. П. Пенсійне забезпечення по інвалідності в солідарній пенсійній системі України: монографія / Коробенко Н. П. ; Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. - К. : [Вид-во Акад. праці і соц. відносин ФПУ], 2011. - 172 с.
23. Кучма О. Л. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України: монографія / О. Л. Кучма ; Київ, нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : [б. в.], 2013. - 202 с.
24. Лавріненко О. В. Право соціального забезпечення України: курс лекцій: у 2-х ч. / О. В. Лавріненко. - Донецьк : Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ, 2007. - 4.1. - 450 с.; 4.2. -412 с.

25. Право соціального забезпечення в Україні: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. І. Іншин та ін. ; за заг. ред. С. М. Прилипко, О. М. Ярошенка] ; Держ. НДІ МВС України. - Х. : ФІНІ, 2009. - 433 с.
26. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення / С. М. Прилипко. - Х. : ПП «Берека-Нова», 2006. - 264 с.
27. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук ; Львів, нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - 421 с.
28. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні : підручник студентів вищих навч. закладів / І. М. Сирота; МОНУ; Одеська національна юридична академія. - 7-е вид., переробл. й доп. - Харків : Одиссей, 2007. - 408с.
29. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення / Б. І. Сташків. - Чернігів : Чернігів, держ. ін-т права, соціальних технологій та праці, 2011. - 100 с.
30. Ткаліч І. О. Правове регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів у системі недержавного пенсійного забезпечення України: монографія / Ткаліч І. О. ; Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. - К. : Сталь, 2012. - 159 с.
31. Ткаченко Н. М. Пенсійна реформа та пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників та державних службовців України. Пенсійні реформи: світовий досвід / Н. М. Ткаченко. - К.:Алерта, 2012. - 84 с.
32. Україна: європейські та міжнародні норми у галузі соціального забезпечення: Порівняльний аналіз: Рада Європи, Міжнародна організація праці / М-во праці та соц. політики України, Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К. : [б.в.], 2007. - 403 с.
33. Ярошенко О.М. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / 4-те видання, перероблене і доповнене. Харків, право 2015. - 456 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційні сайти:

1. Верховної Ради України <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Президента України <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Міністерства соціальної політики України <http://www.mlsp.gov.ua/>
5. Пенсійного фонду України <http://www.pfu.gov.ua/>
6. Фонду соціального страхування України <http://www.fse.gov.ua/>
7. Державної служби зайнятості <http://www.dcz.gov.ua/>
8. Фонду соціального захисту інвалідів <http://www.ispf.gov.ua/>
9. Державної служби України з питань праці <http://dsp.gov.ua/>
10. Міжнародної організації праці <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
11. Літературні джерела:
12. http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/2772/1/Smoliarova_The_right_of_social.pdf
13. https://pidruchniki.com/1065091359115/pravo/pravo_sotsialnogo_zahistu
14. <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/23.pdf>
15. <http://univer.km.ua/visnyk/1566.pdf>
16. <http://www.stashkiv.ho.ua/files/10.pdf>
17. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/10100>
18. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5099>
19. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/download/7312/7315>
20. <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc21/26.pdf>